

Esztétikai tapasztalat és medialitás

Esztétikai tapasztalat és medialitás

Szerkesztette:

KULCSÁR-SZABÓ ZOLTÁN ÉS SZIRÁK PÉTER

RÁCIÓ Kiadó, 2004

A kötet az Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK
Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszékének
Általános Irodalomtudományi Kutatócsoportjában, az MTA Támogatott
Kutatóhelyek Irodája támogatásával készült.

Tartalom

<i>Előszó</i>	7
KULCSÁR SZABÓ ERNŐ <i>Az „immateriális” beíródás. Az esztétikai tapasztalat medialitásának kérdéséhez</i>	9
TIMÁR ANDREA <i>A kézírás alakzata: Kittler, de Man és az esztétikai ideológia</i>	37
MOLNÁR GÁBOR TAMÁS <i>A költészet mint kifejezés, cselekvés és esemény. Croce, Kenneth Burke, de Man</i>	51
KULCSÁR-SZABÓ ZOLTÁN <i>Irodalmiság és medialitás a költészetben</i>	74
OLÁH SZABOLCS <i>Beszéd, szócsengés, íráskép és poétikus műforma a „most” esztétikai tapasztalatában. Kosztolányi Dezső: Beszélő boldogság</i>	112
LŐRINCZ CSONGOR <i>Beírás és átvitel. József Attila: „Költőnk és Kora”</i>	134
LUCAS MANFRIN <i>Zwischen Materialität der Kommunikation und kommunikativer Funktion des Fiktiven: Überlegungen zur Problematisierung der ästhetischen Erfahrung am Beispiel der Frage nach der “Genese der Fiktionalität in der Antike”</i>	158

© szerzők, szerkesztők

STEPHAN KRAUSE <i>Zur Medialität des Mythos</i>	194
TAMÁS ÁBEL <i>Az írás elszáll, a szó megmarad. Az Aeneis medialitása</i>	207
SIMON ATTILA <i>Gorgók és Szirének. Beszéd és látvány versengése Lukianosz Egy teremről írott magasztalásában</i>	221
BEDNANICS GÁBOR <i>„Költői” képek. Adalékok két zárványszerű századfordulós életműhöz</i>	240
SZIRÁK PÉTER <i>A lélek és a véletlen. A medialitás nyomai a huszadik század elejének magyar művészetértelmezésében</i>	261
KÉKESI ZOLTÁN <i>A költészet és a technikai médiumok</i>	273
BÓNUS TIBOR <i>Érzékek heterogenitása – hang és kép testamentuma. A telefonról és a fényképezőgépről Proust À la recherche du temps perdu című regényében</i>	289
KRICSFALUSI BEATRIX <i>A hús helyzete. Vázlat a színház medialitásáról</i>	379
FODOR PÉTER <i>Hiszem, ha látom. Bret Easton Ellis: Amerikai pszichó</i>	398
HANSÁGI ÁGNES <i>A médium kora – A kor médiuma? A kánonok alakulásának mediális aspektusai</i>	411
<i>Névmutató</i>	427

Előszó

Jelen kötet egy 2003. szeptember 25–26-án, Debrecenben megrendezett kolokvium előadásainak írásos, legtöbb esetben kibővített változatait gyűjti egybe. Az ülészak, amely a kötettel megegyező címet viselte, egy az irodalomtudomány kultúraelméleti összefüggéseinek szentelt szakmai projektumba illeszkedik, amelyet Kulcsár Szabó Ernő irányításával az ELTE, a Debreceni Egyetem és a berlini Humboldt Egyetem oktatóiból, doktoranduszából és hallgatóiból álló, valamint alkalmanként csatlakozó munkatársakkal kiegészülő kutatócsoport végez. Ezt a több éve folyó munkát az irodalomtudományban Nyugat-Európában és a tengerentúlon az 1990-es években végbement, Magyarországon pedig feltehetőleg a küszöbön álló kultúra- és médiaelméleti fordulat felvetette kérdések és kihívások hívták életre, amelyek többek között az irodalomértelmező diskurzus ön- és tárgymeghatározásait is jelentős mértékben átalakították.

A kutatás ezt megelőző fázisaiban éppen ezért a – szűkebb értelemben vett – referenciális vagy a – tág értelemben vett – kulturális vagy ideológiai jelentésalkotás olyan összetevőire irányult a figyelem, amelyek hagyományosan esetlegesnek vagy legalábbis kétes érvényűnek mutatkoznak az irodalmár mindennapos praxisában, legalábbis ez utóbbin alapvetően a szövegek értelmezésének filológiai és hermeneutikai tevékenységét értve: elsősorban tehát az írásos/irodalmi kommunikációt meghatározó médiumok történetileg is változó teljesítményére, valamint az identitás, illetve a történeti vagy más jellegű idegenség tapasztalatának kulturális kodifikációira.* A jelen kötetben közölt tanulmányok pedig arra tettek kísérletet, hogy a kommuniká-

* Lásd elsősorban *Történelem, kultúra, medialitás*, szerk. KULCSÁR SZABÓ ERNŐ, SZIRÁK PÉTER, Bp., 2003, ill. *Identitás és kulturális idegenség*, szerk. BEDNANICS GÁBOR, KÉKESI ZOLTÁN, KULCSÁR SZABÓ ERNŐ, Bp., 2003.